

**ASOCIAȚIA OBȘTEASCĂ
„VIAȚA FĂRĂ LEUCEMIE”**

**ОБЩЕСТВЕННАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ
„ЖИЗНЬ БЕЗ ЛЕЙКЕМИИ”**

IDNO 1011620004380
BC "Victoriabank" SA fil.11 Chisinau,
C/B: VICBMD2X883
IBAN: MD10VI222400011309550MDL

Nr. 58/2 din 14 septembrie 2022

Doamnei Rodica MÎNDRUȚA-STRATAN,
Coordonatoarea Programului Național
de control al Cancerului în Republica Moldova

Multstimată doamna Rodica MÎNDRUȚA-STRATAN,

Din start dorim să vă aducem sincere mulțumiri pentru receptivitatea față de inițiativa Asociației „Viața fără leucemie” de desfășurare a mesei rotunde „Modalități de identificare a necesităților pentru domeniul oncologiei pediatrice în Republica Moldova”, care a avut loc la data de 16 iunie curent. Prezența și prestația Dumneavoastră la eveniment, alături de dna Ala Nemerenco, Ministra a sănătății și dl. Ruslan Baltaga, directorul IMSP Institutul Oncologic, a adus o plus valoare extrem de importantă pentru evenimentul în sine, și a contribuit esențial la înțelegerea și analiza problemei abordate de către persoanele invitate la eveniment.

În acest context, drept o continuitate a discuțiilor și abordărilor asumate în cadrul mesei rotunde menționate, echipa Asociației, alături de medicii specialiști din cadrul secției Onco-Hematologie Pediatrică a IMSP Institutul Oncologic, au analizat toate propunerile enunțate în cadrul discuțiilor. Acestea au fost examinate, evaluate și apreciate atât prin prisma standardelor recunoscute privind tratamentul și îngrijirea copiilor bolnavi de cancer, cât și prin prisma necesităților celor mai stringente cu care se confruntă la moment secția Onco-Hematologie Pediatrică pentru prestarea serviciilor date pentru pacienți. Totodată, a fost analizat și modul în care societatea civilă, în special organizațiile non-guvernamentale, pot veni cu sprijinul necesar pentru îmbunătățirea considerabilă a domeniului oncologiei pediatrice.

În contextul celor enunțate, vă prezentăm anexat propunerile formulate de către echipa de lucru numită, pentru a fi incluse în Planul de Acțiuni pentru implementarea Programului Național de Control al Cancerului pentru anii 2023-2025, pentru segmentul oncologiei pediatrice.

De asemenea, având în vedere că procesul decizional prin care propunerile date urmează a fi aprobate în modul stabilit este destul de complex și îndelungat, dorim să vă asigurăm, că Asociația „Viața fără leucemie” rămâne în continuare deschisă pentru desfășurarea activităților de advocacy și va oferi susținerea necesară în acest proces.

Pe această cale, vă rog să primiți, stimată doamna Rodica Mîndruta-Stratan, expresia înaltei mele considerațiuni.

Cu respect,

Natalia Vilcu-Bajurean
Președintele Asociației
„Viața fără leucemie”

Anexa: 14 file

Dezvoltarea necesităților pentru domeniul oncologiei pediatrice în Republica Moldova

- I. Introducere
- II. Necesitatea suplimentării Programului Național de control al cancerului în Republica Moldova cu activități pe domeniul oncologiei pediatrice
- III. Propunerile dezvoltate la Planul de Acțiuni privind implementarea Programului național de control al cancerului în Republica Moldova pentru anii 2022 – 2026 pe segmentul Oncologie pediatrică

*Prezentul document a fost elaborat în cadrul proiectului ” Identificarea listei priorităților pentru domeniul oncologiei pediatrice in Republica Moldova”, implementat de către Asociația Obștească ”Viața fără leucemie” în cadrul Proiectului ”Parteneriatul Estic – Program de Solidaritate împotriva COVID-19”, componenta de advocacy, susținut financiar de Uniunea Europeană și implementat cu suportul ”People In Need” Moldova.

I. INTRODUCERE

Cancerul reprezintă o problemă de sănătate publică majoră atât la nivel global, regional, cât și național. Bolile oncologice, conform datelor Organizației Mondiale a Sănătății¹ reprezintă cea mai importantă cauză de deces la nivel mondial, cu un număr de decese care depășesc orice alt grup de boli specifice, dată fiind multitudinea factorilor de risc pentru dezvoltarea acestor maladii (consumul de tutun și alcool, alimentația nesănătoasă, limitarea activității fizice, etc.), dar și poziționarea geografică a instituțiilor medico-sanitare specializate în tratarea maladiilor oncologice care limitează accesul populației la servicii complexe de tratament.

Cu toate acestea, cancerul afectează nu doar populația adultă, ci și copiii. Chiar dacă este considerată o boală rar întâlnită la copii, anual, potrivit datelor Organizației Mondiale a Sănătății² circa 400 000 copii și adolescenți în întreaga lume sunt diagnosticați cu o maladie oncologică. În prezent, în țările dezvoltate rata de vindecare a cancerului la copii ajunge la aproape 80% din cazurile diagnosticate potrivit informațiilor prezentate de OMS³. Tratamentul durează o perioadă îndelungată, este intensiv și complex, iar șansele de supraviețuire satisfăcătoare sunt obținute în urma diagnosticării corecte, prin efortul conjugat al echipei multidisciplinare de medici și asistenți medicali. Însă în țările cu un nivel redus de dezvoltare această rată este semnificativ mai mică. În Republica Moldova, din lipsa unui registru al cancerului la copii, date exacte privind supraviețuirea de cancer nu sunt cunoscute.

În septembrie 2018 Organizația Mondială a Sănătății a lansat Inițiativa pentru Cancerul Pediatric⁴, scopul căreia este eliminarea tuturor formelor de suferință și durere pentru copiii aflați în tratamente oncologice și atingerea la nivel global a ratei de supraviețuire de cel puțin 60% pentru toți copiii diagnosticați cu cancer către anul 2030. Acest lucru va duce la salvarea a circa unui milion de vieți ale copiilor în următoarea decadă.

Ne dorim ridicarea ratei de supraviețuire a cancerului la copii și în Republica Moldova, unde în anul 2020, conform rapoartelor statistice ale secțiilor de oncologie pediatrică, la fiecare 4 zile un copil a fost internat în Institutul Oncologic fiind diagnosticat cu o formă de cancer. Înțelegem, că pentru a

¹ <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/cancer>

² <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/cancer-in-children>

³ Idem

⁴ <https://www.who.int/activities/improving-childhood-cancer-cure-rate>

obține aceste succese este necesară implicarea actorilor cheie și un suport financiar adecvat, deoarece cele mai bune servicii de oncologie pediatrică pot fi oferite doar dacă sunt îndeplinite condițiile esențiale de tratament și îngrijire.

Suntem conștienți, că realizarea acestui deziderat implică participarea activă a autorităților guvernamentale, având în vedere faptul că domeniul oncologic face parte din ramurile sistemului de sănătate susținut în totalitate din bugetul de stat. Totodată, conștientizăm faptul că până în prezent domeniului oncologiei pediatrice i s-a acordat foarte puțină atenție, comparativ cu necesitățile și prioritatea acestui domeniu pe plan național.

II. NECESITATEA SUPLIMENTĂRII PROGRAMULUI NAȚIONAL DE CONTROL AL CANCERULUI ÎN REPUBLICA MOLDOVA CU ACTIVITĂȚI PE DOMENIUL ONCOLOGIEI PEDIATRICE

Prin Hotărârea Guvernului nr.1291 din 2 decembrie 2016 în Republica Moldova a fost aprobat primul Program Național de Control al Cancerului, fapt ce a evidențiat necesitatea concentrării eforturilor la nivel înalt pentru reducerea poverii cancerului asupra sistemului de sănătate al țării. Este un pas important pentru susținerea dezvoltării acestui domeniu al sănătății populației, însă cu regret constatăm, că atât programul, cât și Planul de Acțiuni pentru implementarea programului se referă în exclusivitate la adulți. Or, în baza celor enunțate mai sus, la nivel internațional este bine-cunoscut faptul, că maladiile oncologice la copii și la adulți sunt total diferite, au o geneză diferită, sunt catalogate și înregistrate în registre de specialitate în mod diferit, au o abordare în diagnostic și tratament total diferite. Prin urmare, prevederile actuale generale ale Programului Național de Control al Cancerului necesită impetuos a fi divizate și adaptate în exclusivitate pentru a adresa problemele legate de diagnosticul, tratamentul și reabilitatea maladiilor oncologice la copii din perspectivă diferită.

Îmbunătățirea care este necesară pentru domeniul oncologiei pediatrice nu poate fi realizată fără o analiza a stării actuale de lucruri în acest domeniu. Recenta situație legată de pandemia de COVID-19, peste care s-au suprapus circumstanțele de instabilitate de securitate în regiune, au elucidat multe din vulnerabilitățile existente, punând o presiune și mai mare asupra familiilor cu copii bolnavi de cancer (limitări de deplasare, insuficiența medicamentelor, admiterea întârzierilor în realizarea tratamentelor, etc.). Suntem conștienți, că realizarea acestui deziderat implică participarea activă a autorităților

guvernamentale, având în vedere faptul că domeniul oncologic face parte din ramurile sistemului de sănătate susținut în totalitate de stat. Totodată, conștientizăm faptul că până în prezent domeniului oncologiei pediatrice i s-a acordat puțină atenție comparativ cu necesitățile și prioritatea acestui domeniu pe plan național.

Cancerele pediatrice sunt boli rare. La nivelul țării există o singură unitate medicală cu capacitatea de diagnosticare și tratament pentru aceste patologii maligne, și anume secția Onco-Hematologie Pediatrică a IMSP Institutul Oncologic din Republica Moldova, dotată cu 40 paturi, în timp ce distribuția geografică a cazurilor acoperă teritoriul întregii țări, plus regiunea Transnistreană. Secția fiind amplasată într-un spital în care 95% din spații, servicii și utilități sunt destinate pacienților adulți, rareori sunt disponibile toate domeniile de expertiză / tehnologiile necesare care să fie adaptate pacienților pediatrici. Din acest motiv capacitatea de a integra servicii multidisciplinare, care să acopere fără sincope întreg parcursul clinic al pacientului: de la diagnosticare și tratament, monitorizarea intra -terapeutică și imediat post -terapeutică, monitorizarea la distanță a supraviețuitorului, este esențială și în totală concordanță cu standardele internaționale și obiectivele regionale de combatere a cancerului la copii.

În scopul adresării multiplelor inconveniențe în procesul de diagnosticare și tratament al copiilor bolnavi de cancer, cu care se confruntă pe de o parte, personalul medical antrenat în prestarea serviciilor medicale către această categorie de pacienți, iar pe de altă parte părinții și aparținătorii care îngrijesc de acești copii în spital sau în perioada de remisiune la domiciliu, este impetuos necesară efectuarea unor evaluări comprehensive în ceea ce privește gradul de corespundere a unității medicale față de standardele existente pentru acest domeniu. În special, se impune analiza contextul național și a indicatorilor de bază, integrarea serviciilor în sistemul de sănătate al țării, identificarea continuă a necesităților și prioritizarea resurselor, etc.

Rezultatele unor asemenea evaluări periodice urmează a fi utilizate pentru fundamentarea inițiativelor naționale și regionale de modernizare a domeniului oncologiei pediatrice, în cadrul dezbaterilor cu factorii de decizie, inclusiv persoane, ministere, asociații naționale și societatea civilă, precum și în scopul susținerii activităților de advocacy și elaborării agendei în domeniul politicilor de ocrotire a sănătății.

Cu toate acestea, în urma vizitei întreprinsă de o delegație a Organizației Mondiale a Sănătății în Republica Moldova în aprilie 2022, în vederea examinării situației legate de capacitățile sistemului de sănătate a Republicii Moldova în domeniul oncologiei, au fost anunțat primul set de necesități pentru segmentul oncologiei pediatrice. În continuare, aceste necesități au fost abordate la un nivel local exins, în cadrul mesei rotunde care s-a desfășurat la data de 16 iunie 2022, cu participarea Ministerului Sănătății, managerilor de instituții medicale pediatrice din țară, a corpului de medici și asistente medicale ce activează în domeniul diagnosticului și tratamentului maladiilor oncologice la copii. Astfel, au fost identificate principalele domenii, în care este necesară intervenția de urgență prin acțiuni concrete.

1. Asigurarea accesului la diagnosticul de laborator primar și continuu pentru pacienții oncologici pediatrici prin următoarele metode:

- Imunofenotipare (la moment accesul dat este la etapa de dezvoltare);
- Examenul de biologie moleculară;
- Examen citogenetic și FISH (extinderea panelului de teste genetice în tumorile solide și boli hematologice, conform recomandărilor ghidurilor internaționale).

Aceste investigații sunt necesare pentru toți pacienții pediatrici primar depistați cu cancer, circa 80-90 copii anual pentru stabilirea corectă a tacticii de tratament care urmează a fi efectuat în diferite tipuri de cancer (chimioterapie, imunoterapie), aprecierea necesității de transplant medular, stabilirea prognosticului de evoluție și de remisiune a bolii și monitorizării eficienței tratamentului aplicat. La momentul de față laboratoarele din Republica Moldova nu oferă un diagnostic complex prin astfel de investigații. Problema dată a fost parțial rezolvată prin achiziționarea aparatului flowcitometru, pus în funcțiune în cadrul Laboratorului Imunologic și Genetică Moleculară al IMSP IO, însă investigațiile de imunofenotipare cu ajutorul acestui echipament sunt la etapa incipientă de dezvoltare, fiind necesară o perioadă lungă de timp pentru consolidarea proceselor. În aceste condiții, considerăm necesară asigurarea accesului pacienților la analizele menționate mai sus, cel puțin pe durata acestei perioade. De menționat, că efectuarea acestor analize este crucială pentru determinarea și realizarea procedurii de transplant medular.

2. Asigurarea accesului la examenele de imagistică diagnostică pentru pacienții oncologici pediatrici în scop de stabilire a diagnosticului la

începutul tratamentului, în perioada efectuării tratamentului și după finalizarea tratamentului.

Reducerea întârzierilor în diagnosticul cazurilor noi de cancer, stadializare, aprecierea efectului tratamentului, evaluarea unor complicații pe parcursul tratamentului la copii, prin dotarea Institutului Oncologic cu echipamente pentru realizarea CT și RMN sau asigurarea accesului necondiționat la aceste investigații în cazul în care vor fi oferite de către alți prestatori.

Copilul sau adolescentul trebuie să fie diagnosticat cât mai repede posibil pentru a i se da cele mai mari șanse de vindecare și recuperare completă. Aceasta înseamnă că atât populația cât și medicii de familie trebuie să fie foarte conștienți de riscul îmbolnăvirii de cancer a copiilor și tinerilor. Simptomele și semnele asociate bolii trebuie să fie recunoscute atât de medicii generaliști, cât și de pediatri astfel încât simptomele să fie identificate cât mai rapid și să nu existe întârzieri în diagnosticare și începerea tratamentului.

3. Examinarea posibilității contractării serviciilor de transplant medular pentru copii peste hotarele Republicii Moldova, prin crearea de parteneriate cu centre specializate pentru transplant medular

Transplantul medular este necesar pentru un număr estimativ de 4-6 copii anual. Pornind de la faptul că, așa cum am menționat mai sus, până în prezent analiza de citogenetică, biologie moleculară și aprecierea bolii minime reziduale prin imunofenotipare pe perioada de tratament nu este disponibilă în țară, numărul de copii care ar necesita transplant medular nu poate fi determinat cu exactitate. Transplantul de celule stem hematopoietice reprezintă unul din cele mai efective tratamente pentru copiii cu cancer refractar sau rezistent la tratament, în special cu boli hematologice maligne (leucemii acute și limfoame) și anemii aplastice. În cazul multor pacienți afectați de aceste boli, transplantul reprezintă singura șansă pentru supraviețuire.

4. Asigurarea disponibilitatii produselor sangvine iradiate (concentrat eritrocitar, trombocitar) pentru pacientii afloati in imunosupresie severa (prevenirea bolii grefta contra gazda).

5. Modernizarea serviciilor de radioterapie (radioterapie cu ortovoltaj, cobaltoterapie, radioterapie cu accelerator liniar 2D, radioterapie cu accelerator liniar 3D, radioterapie IMRT) pentru copii cu boli oncologice, inclusiv asigurarea efectuării radioterapiei cu anestezie la copii mici.

Radioterapia este o componentă indispensabilă pentru tratamentul complex al mai multor tipuri de cancere, iar în ultima perioadă acest domeniu a cunoscut o dezvoltare rapidă. Începând cu luna februarie a anului 2022, în Republica Moldova au fost îmbunătățite substanțial capacitățile pentru a asigura accesul la radioterapia de calitate prin procurarea unui accelerator linar de tip nou, pentru pacienții cu cancer. Aceste servicii însă nu sunt accesibile pentru pacienții pediatrici, deoarece aplicarea acestei terapii în cazul copiilor de până la 3 ani necesită tehnici speciale de pregătire (anestezierea, condiții speciale în sala de radioterapie, ajustarea aparatelor, personal instruit pentru aceste manipulări). Capacitățile serviciului de radioterapie existente nu permit aplicarea acestui tratament în cazul copiilor, iar acest fapt limitează accesul acestora la serviciile moderne de radioterapie.

Aceste servicii sunt necesare pentru copii mai mici de 7 ani care necesită efectuarea procedurii cu anestezie generală, precum și servicii de radioterapie specializată pentru copii cu cancer (circa 5-7 pacienți anual). Având în vedere numărul mic de pacienți din Republica Moldova care necesită procedura dată și cerințele tehnice înalte pentru efectuarea acesteia, IMSP IO nu poate asigura în viitorul apropiat accesul la serviciile de radioterapie pentru copii, menționate mai sus, în condiții de maximă siguranță și calitate.

6. Dezvoltarea Registrului National al Cancerului la Copii în Republica Moldova, conform schemei specifice de clasificare a bolii pentru copiii cu cancer, recunoscută pe plan internațional (ICCC-3 – International Classification of Childhood Cancer versiunea 3).

Lipsa unui registru național al cancerului la copii, în care să fie înregistrate toți pacienții pediatrici diagnosticați cu maladii oncologice, în scopul determinării incidenței, evaluării eficienței programelor de combatere a cancerului și furnizarea datelor specifice privind frecvența cancerului la copii. În sistemului de sănătate din Republica Moldova lipsește orice registru al cancerului, fie la adult sau pediatrie. Toate raportările sunt realizate pe baza unui model complex prin care informațiile necesare sunt selectate din registrele populației în care datele specifice sunt furnizate de domenii foarte înguste și necesită mult efort pentru integrarea lor corectă.

Înființarea unui registru al cancerului pediatrie este primul pas în asigurarea supravegherii cancerului la copii, întrucât servește temei pentru luarea deciziilor și monitorizarea îmbunătățirii calității serviciilor medicale bazate pe

dovezi. Acest registru va oferi date reale și de încredere cu privire la nivelul de incidență a cazurilor de cancer la copil în țară, iar aceasta este singura informație autentică și exactă care poate servi drept bază atât pentru cercetare, cât și pentru dezvoltarea politicilor și planificarea serviciilor. Acesta va oferi informații privind numărul de cazuri, distribuția geografică, circuitul sistemului de sănătate, ratele de supraviețuire, care vor servi drept premisă esențială pentru politica de sănătate în domeniu (programe naționale de sănătate, dezvoltarea infrastructurii, resurse umane specializate etc.) precum și pentru accesul copiilor din Republica Moldova la tratamente inovatoare (trialuri internaționale).

Deși pe plan Internațional sunt dezvoltate mai multe modele prin care se realizează evidența cancerului la copii, pentru republica Moldova modelul implementat recent în România se prezintă a fi cel mai potrivit, dată fiind proximitatea teritorială, culturală, și linguistică.

7. Îmbunătățirea condițiilor de spitalizare pentru pacienți în secția onco-hematologie pediatrică prin renovarea spațiilor conform standardelor de calitate pentru tratament și îngrijire a pacienților oncologici pediatrici, și dotarea secțiilor cu echipamente și aparataj modern

Renovarea încăperilor în care la momentul de față sunt amplasate secțiile pediatrice ale Institutului Oncologic este așteptată atât de pacienții care suferă de maladii oncologice (afecțiuni oncologice ale sistemului sanguin și limfatic, precum și tumori solide), cât și de medici și personalul medical care activează în aceste secții. Implementarea acestui proiect va asigura realizarea Standardelor Europene de asistență pentru copiii bolnavi de cancer, ceea ce va plasa Republica Moldova în rândul statelor care asigură un sistem comprehensiv de asistență și îngrijire medicală pentru copiii și adolescenții care sunt supuși tratamentului împotriva cancerului. Pentru a asigura realizarea standardelor menționate, se impune necesitatea de a efectua lucrări ample de renovare și reparare a spațiului existent, precum și dotarea cu echipamente și utilaje de ultimă generație.

Prin renovarea care va fi efectuată se vor asigura următoarele condiții pentru tratamentul și îngrijirea adecvată a copiilor cu maladii oncologice:

- condiții confortabile pentru pacient (mobiliu adaptat, bloc sanitar și dus separat pentru cel mult două pavilioane);

- saloane separate pentru pacienți cu risc ridicat de apariție a complicațiilor infecțioase, dotate cu toalete individuale și băi echipate complet;
- găzduirea adecvată a părinților copii cărora se afla la tratament de durată (acces la bucătărie, baie pentru părinți și cazarea pe timp de noapte în pavilionul de spital, o zonă destinată relaxării, cameră pentru meditații)
- asigurarea documentației scrise sau vizuale corespunzătoare pentru pacienți;
- amenajarea staționarului de zi pentru pacienții care primesc chimioterapie ambulatoriu, pe termen scurt;
- crearea unui post pediatric în cadrul serviciului ATI în IMSP IO

8. Asigurarea accesului la instruire continuă pentru medici și personalul medical din secția Onco-hematologie pediatrică și consolidarea capacităților echipelor multidisciplinare.

S-a demonstrat că șansele de supraviețuire la copiii cu cancer sunt mai mari dacă sunt diagnosticați și tratați de o echipă profesionistă de medici, asistenți și alți specialiști din cadrul aceleiași unități specializate. O asemenea unitate va include personal medical cu experiență în diagnosticare și tratament, asistenți experimentați, psihologi care să consilieze pacienții și familia, asistenți sociali și profesori, iar echipa trebuie să fie disponibilă permanent. În mod special, ajutorul chirurgilor pediatrii, neurochirurgilor, anesteziștilor, patologilor, asistenților medicali specializați, centrelor de radioterapie și băncilor de sânge trebuie să fie disponibil imediat pentru ca pacientul să fie diagnosticat corect și ca începerea tratamentului corespunzător să se realizeze cu promptitudine, reducându-se toxicitatea și complicațiile pe cât posibil.

9. Dezvoltarea serviciilor de reabilitare pentru copii supraviețuitori de cancer. Recuperarea psiho-emoțională a copilului care a urmat cu succes tratamentul oncologic, dar și a membrilor familiei care l-au susținut este foarte importantă pentru consolidarea rezultatelor obținute pe plan medical. Timp de circa 3 ani după finalizarea tratamentului de inducție copilul se află sub supraveghere, necesitând atenție sporită din partea medicilor, dar și a unei echipe multidisciplinare care să poată asigura reintegrarea în colectivitate a acestuia. Aceste servicii la momentul de față nu sunt oferite.

10. Dezvoltarea serviciilor sociale pentru copiii bolnavi oncologic și asigurarea accesului la aceste servicii în spital (asistent social în spital,

informații privind ajutorul social și programele sociale disponibile, sprijinul oferit de stat și structurile non-guvernamentale, etc.).

11. Aderarea IMSP IO la organizațiile internaționale și regionale în domeniul oncologiei și hematologiei pediatrice (SIOP, SIOPE, SROHP), încurajarea colaborărilor bilaterale cu scopul formării profesionale continue a personalului medical și a schimbului de experiență pentru cadrele medicale.

Aceste priorități au servit temei pentru elaborarea setului de propuneri la Planul de Acțiuni privind implementarea Programului Național de Control al Cancerului în Republica Moldova pentru anii 2022 – 2026 pe segmentul Oncologie pediatrică. Propunerile date urmează a fi prezentate către Consiliul Coordonator al Programului Național, pentru a fi preluate în textul documentului propriu-zis.

Menționăm, că propunerile de activități elaborate în cadrul prezentului document sunt însoțite de o estimare de costuri, realizată de experți în domeniul financiar și economic, necesare a fi alocate pentru realizarea corespunzătoare a activităților și atingerii Obiectivului General al Programului Național de Control al Cancerului în Republica Moldova, și anume: Reducerea mortalității prin cancer cu 7 % până în anul 2025.

III. PROPUNERILE DEZVOLTATE LA PLANUL DE ACȚIUNI PRIVIND IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI NAȚIONAL DE CONTROL AL CANCERULUI ÎN REPUBLICA MOLDOVA PENTRU ANII 2022 – 2026 PE SEGMENTUL ONCOLOGIE PEDIATRICĂ

Acțiunea din Planul de Acțiuni privind implementarea Programului Național de Control al Cancerului	Activitate propusă	Cost estimativ
Obiectivul specific III. Asigurarea accesului a cel puțin 80% dintre pacienții cu cancer la servicii calitative de diagnostic, tratament și îngrijire continuă până în anul 2025		
Acțiunea 3.1. Fortificarea capacității, eficienței și calității serviciului oncologic la nivel național	Modernizarea serviciilor de radioterapie (cu ortovoltaj, cobaltoterapie, radioterapie cu accelerator liniar 2D, radioterapie cu accelerator liniar 3D, radioterapie IMRT, brahiterapie) pentru copii cu boli oncologice, inclusiv asigurarea efectuării radioterapiei cu anestezie la copii mici la necesitate. Examinarea posibilitatii contractarii serviciilor	

	de radioterapie cu protoni cu centrele care ofera serviciul dat.	
Acțiunea 3.2. Sporirea calității, abilităților și competențelor cadrelor medicale, inclusiv îmbunătățirea programelor de instruire a specialităților în oncologie; dezvoltarea și implementarea programului de instruire pentru personalul medical din asistența medicală primară	Instruirea locală inițială și continuă a medicilor chirurgi în chirurgie onco-pediatrică	
	Dezvoltarea și implementarea unui plan de instruire în centre europene pentru instruirea 1-2 specialiști în chirurgia onco-pediatrică (tumori solide)	
	Instruirea și crearea posturilor de muncă pentru medici de laborator și felcer laboranți în scopul implementării metodei flowcitometriei și investigațiilor moleculare genetice LAM și LAL	
Acțiunea 3.3. Ajustarea activităților științifice în toate domeniile de control ale cancerului la standardele internaționale	Aderarea la organizațiile internaționale și regionale în domeniul oncologiei și hematologiei pediatrice, încurajarea colaborărilor bilaterale cu scopul formării profesionale continuă a personalului medical și a schimbului de experiență pentru cadrele medicale.	
	Încheierea contractelor de consultanță și instruirii în domeniul geneticii moleculare cu instituțiile de peste hotare (IRO Iași, Institutul de Oncologie, București)	
Acțiunea 3.4. Asigurarea accesului pacienților cu cancer la medicamente esențiale și tehnologii pentru diagnosticarea și tratamentul de calitate	Achiziționarea Softare de analiză și interpretarea datelor cu toate licențele necesare incluse, cu posibilitate upgrade pentru Flowcitometru.	
	Actualizarea listei naționale a medicamentelor oncologice esențiale, în baza recomandărilor Organizației Mondiale a Sănătății	
	Procurarea medicamentelor conform listei naționale pentru a asigura accesul a cel puțin 80% din pacienții oncologici la medicamentele esențiale.	
	Crearea unui mecanism de prevenire/contracurare a lipsei medicamentelor oncologice.	
	Elaborarea și actualizarea Protocoalelor Clinice Naționale privind accesul pacienților oncologici pediatrici la examenul prin CT/IRM, PET/CT	
	Modificarea anexei nr. 5 la PUAOM referitor la indicațiile pentru efectuarea PET CT pacienților oncologici, inclusiv la copii	

	Contractarea serviciilor cu CNAM pentru CT/IRM, PET/CT la copii, conform recomandărilor PCN	
	Efectuarea Studiilor privind satisfacția pacientului	
	Asigurarea continuității asistenței medicale prin monitorizarea zilnică strictă a stării de sănătate a copilului cu boală oncologică pe tot parcursul tratamentului, prin atragerea specialiștilor din toate ramurile disciplinare relevante (nefrolog, gastrolog, neurolog, cardiolog, pulmonolog, dermatolog, hepatolog, nutriționist, etc.)	
Acțiunea 3.5. Fortificarea Institutului Oncologic și instituirea în baza acestuia a Centrului Național de Referință (CNR) în Oncologie în Republica Moldova	Extinderea capacităților staționarului de zi în cadrul CCD IMSP Institutul Oncologic pentru tratament în condiții de ambulator a pacienților oncologici pediatrici	
	Elaborarea Studiului de fezabilitate pentru introducerea transplantului medular în Republica Moldova	
	Asigurarea serviciilor pentru diagnostic de laborator primar și continuu a leucemiei acute la copii: - prin metoda de imunofenotipare, examen citogenetic și/sau FISH, examen de biologie moleculară; - în scop de monitorizare a bolii minime reziduale prin imunofenotipare sau prin examen citogenetic și/sau FISH sau prin examen de biologie moleculară pe parcursul tratamentului. - Dezvoltarea capacității de diagnostic genetic și molecular pentru diagnosticul complex al cancerelor la copii. - Extinderea panelului de teste genetice în tumori solide și boli hematologice la copii conform normelor actuale de diagnostic, pronostic și tratament	
	Impelementarea spectrului de servicii externalizate prestate bolnavului oncologic adult și copil (echipe mobile la domiciliu)	
	Impelementarea telemedicinii și a conferințelor multidisciplinare în regim online	
	Achiziționarea și punerea în funcție a analizatorului pentru monitorizarea	

	Metotrexatului in singe in incinta laboratorului biochimic de urgente	
	Asigurarea accesului pacientilor oncologici pediatrici la serviciile de transplant medular prin Contractate cu centrele specializate din afara țării.	
Acțiunea 3.6. Dezvoltarea rețelei oncologice naționale	Renovarea capitală a secțiilor Hematologie pentru copii și Oncologie pediatrica astfel încât sa corespunda standardelor internaționale de tratament și îngrijire a copiilor cu boli oncologice, fiind asigurate: - condiții confortabile pentru pacient (mobiliar adaptat, bloc sanitar și dus separat pentru cel mult două pavilioane); - pavilioane separate pentru pacienți cu risc ridicat de apariție a complicațiilor infecțioase, dotate cu toalete individuale și băi echipate complet; - găzduirea adecvată a părinților (acces la bucătărie, baie pentru părinți și cazarea pe timp de noapte în pavilionul de spital, o zonă destinată relaxării, cameră pentru meditații (de ex. practicarea riturilor religioase) - asigurarea documentației scrise sau vizuale corespunzătoare pentru pacienți; - amenajarea staționarului de zi pentru pacienții care primesc chimioterapie ambulatoriu, pe termen scurt; - amenajarea spațiului pentru examinare consultativ-diagnostică și stocarea arhivelor. - Crearea unui post ATI pediatric in cadrul serviciului pediatric IMSP IO	
Obiectivul specific IV. Dezvoltarea serviciilor paliative și a celor de reabilitare și asigurarea accesului pacienților cu cancer la aceste servicii		
Acțiunea 4.1. Asigurarea accesului garantat al pacienților cu cancer la echipament pentru îngrijire și medicamentele esențiale pentru durere și îngrijiri paliative	Evaluarea si revizuirea actelor normative cu referire la accesul la opioide si asistenta paliativa pentru adulti si copii in tara	
Acțiunea 4.3. Lărgirea accesului pacienților la servicii multidisciplinare de îngrijiri paliative de calitate	Crearea echipelor de îngrijiri paliative specializate la domiciliu in fiecare raion si extinderea rețelei de servicii specializate de îngrijiri paliative în toate raioanele țării pentru pacienti oncologici copii	

Acțiunea 4.5. Perfectionarea si dezvoltarea sistemului de reabilitare in oncologie	Dezvoltarea serviciilor de reabilitare pentru copii supraviețuitori de cancer.	
	Dezvoltarea serviciilor sociale pentru copiii bolnavi oncologic și asigurarea accesului la aceste servicii în spital (asistent social în spital, informații privind ajutorul social și programele sociale disponibile, sprijinul oferit de stat și structurile non-guvernamentale, etc.).	
	Asigurarea continuității funcționării serviciilor educaționale pentru copii cu boli oncologice internați în spital	
	Asigurarea colaborării cu asociațiile de părinți/pacienți, prin încheierea acordurilor, memorandumurilor, altor acte relevante.	
Obiectivul specific V. Îmbunătățirea și asigurarea funcționării Registrului de Cancer conform recomandărilor Agenției Internaționale pentru Cercetări în Domeniul Cancerului.		
Acțiunea 5.1. Îmbunătățirea capacităților și asigurarea funcționalității Registrului de Cancer	Dezvoltarea Registrului Național al Cancerului la Copii în Republica Moldova, conform schemei specifice de clasificare a bolii pentru copiii cu cancer, recunoscută pe plan internațional (ICCC-3 - International Classification of Childhood Cancer versiunea 3).	
Acțiunea 5.2. Instruirea personalului din serviciul Registrul de Cancer	Elaborarea și aprobarea Regulamentului de activitate a Registrului Național al Cancerului la Copii	
	Elaborarea standardelor de personal ale Registrului Național al Cancerului la Copii	
Acțiunea 5.3. Crearea platformei informaționale a registrului de Cancer	Elaborarea documentației tehnice referitoare la platforma informațională tehnologică a Registrului Național al Cancerului la Copii	